

Hogy mit kaptunk Belon Gellértben az Úristentől, azt most kényszerülünk fájdalmasan felmérni, amikor elvesztettük őt. A magyar egyház egyik püspökét, akit mindenki tisztelt és szeretett; egyik nagyközsegiünk plébánosát, aki 17 éve volt atyja és pásztora híveinek; a magyar keresztények ezrei egyik legkedvesebb teológiai írójukat, lapunk pedig egyik legrégibb és legértékesebb munkatársát – három és fél évtizede rendszeresen jelentek meg tanulmányai.

Sok éve már súlyos beteg volt. Ezt is zúgolódás nélkül fogadta el, mint minden megpróbáltatást; elroncsolt egészséggel is szakadatlanul dolgozott. A szenvedések nem törték meg, sőt még bölcsőbbé, egyszerűbbé, krisztusibbá érlelték személyiségét. „Sebtől gyógyult” – püspöki jelmondata szerint.

Krisztustól kapott küldetését szóban és írásban teljesítette. Hirdette Isten igéjét lankadatlanul, „akár alkalmas volt, akár alkalmatlan”. „A mi Urunkról” beszélt a legszívesebben (így emlegette Jézust) – okosan és az isteni iránti alázattal, mégis annyira emberien és közvetlenül, mint legközelebbi hozzátartozóinkról.

Küldetését bevégezte itt a földön. Jellegzetes hangja nem szólal meg többet lelkigyakorlatokon, sokat forgatott Bibliáját nem nyitja ki többé. Írásai szólnak hozzánk ezután is Urunkról, akit – hisszük – most már színről színre lát az Örökkévalóságban.

BELON GELLÉRT

Biblia és Mária-tisztelet

Pünkösdtől kezdve Mária-év van. Szentatyánk hatalmas körlevélben tárta a világ elé Szűzanyánk szerepét az egyházban és a keresztény emberek lelkében. Ebből az alkalmából próbáljuk megvizsgálni Mária-tiszteletünket a Biblia tükrében. Hisz manapság a Bibliának nagy az olvasottsága, és nekünk tanúbizonyságot kell tennünk arról, hogy az egyházban élő és egyre erősödni látszó Mária-kultusz nem az Isten szava ellenére van, de inkább az Isten igéjének bőséges terméséből való; sőt a katolikus részről is sokszor elismert túlzások sem merítik ki a tiszteletnek azt a fokát, amit Isten nemcsak megenged, de – úgy látszik – szándékol is.

Írásunk nem vitairatnak készül, de bizonyásgtevéseinek amellet, a szentírásolvasó ember hogyan látja és értékeli az érintett problémát.

A hagyományos kultusz

A pápai körlevél összefoglalja azokat a szentírási tanításokat, amik a Szűzanyára vonatkoznak. A katolikusok Mária-tiszteletének alapjai a következő evangéliumi helyek: az angyal által küldött isteni üzenet kitétele: „Kegelemmel teljes” az első. A Szentlélek ihletésére fölvilágosult Erzsébet asszony köszöntése a második: „Boldog vagy, mert hittél.” (Lk 1,44) És a harmadik: a keresztről leszóó Jézus ajánlása: „Íme a te fiad! Íme a te Anyád!” (Jn 19, 26.27) E három alapvető kijelentésben gyökerezik Szűz Mária méltósága, továbbá a Szűzanya érdemeinek gyökere, és végül a haldokló Krisztus ajánlása, hogy mint anyával lépünk kapcsolatba Máriával, hisz Ő is anyaként fogadott lelkébe minket.

Új utak keresése

Amikor új utakat kísérünk meg a Szent Szűz tiszteletében, először is fölmerül a kérdés: lehetségesek-e ezek az új utak? Hiszen a kétezer éves kereszténység minden Máriára vonatkozó kijelentést megkeresett és meg is talált a Szentírásban. Elég csak a Lorettói litánia kitételeire gondolnunk, amiknek hebraizmusai még zsidó-keresztény környezetre mutatnak, mint ahogy a lorettói ház legendás múltja is palesztinai eredetet sejtet. De az egyházatyák magasztaló beszédei tág teret nyitottak a vallásos képzelet szárnyalásainak. Éppen ezért fölmerül kételyünk az új utak keresésével kapcsolatban. És az is, mire alapozzuk, hogy egyáltalán lehetséges új utakra találni bármilyen tekintetben is?!

1. Az első jézusi kijelentés, ami keresésre biztat, az utolsó vacsorán hangzott el. Főpapi beszédének végén a mi Urunk olyan kijelentést tesz, ami egész földi igehirdetését jellemezte; de amit kellő figyelemre mintha nem méltattunk volna. Ezt mondja ugyanis: „Ezeket képletesen mondtam nektek. Eljön az óra, amikor már nem képletesen szólok... hanem nyíltan beszélek az Atyáról.” (Jn 16,25.26) A képletesség kifejezést használja, ami a görögben „en paroimiaisz”. Ez rejtelmes, talányos, a közmondások képes és általános beszédmódját jelzi. Magában rejtja a teljes igazságot, mint a rejtvény, csak meg kell érteni, ki kell bontani, világossá kell tenni. A szenvedésben való megváltásnak és a szenvedéses Megváltónak ilyen rejtett beszédmóddal kellett rendelkeznie, miként születése sem királyi palotában, hanem a betlehemi barlang szegénységében és sötétségében történt; az életét is a Golgota szenvedésével végezte. Így szavaival is az emberi beszédmód szikrázó fénye és ragyogása nélkül, a szavak betlehemével és golgotájával végezte megváltását.

Ez azt jelenti, hogy Máriáról nem csupán nyílt és világos kijelentéseket mondott, hanem bennfoglalt, rejtett kinyilatkoztatásokat is, amelyek első tekintetre nem adják meg magukat, de a kereső elme rábukkan a kegyelem fényénél.

2. Ugyanerre a következtetésre jutunk, ha a mi Urunk példabeszédét elemezzük a növekvő vetésről. Szent Márknál van egyedül ez a példabeszéd, amit szokatlan részletességgel mond el. „Úgy van az Isten országával, mint azzal az emberrel, aki magot vet földjébe. Akár alszik, akár virraszt, s éjszaka van vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökik, maga sem tudja, hogyan. A föld magától terem, először szarát, aztán kalászt, végül telt szemet a kalászbán. Amikor beérett a termés, tüstént neki eresztí a sarlót, mert itt az aratás.” (Mk 4,26–29) Más hasonló példabeszédei nem részletezik ennyire a mag elvetésétől a megsokszorozódott termés aratásáig a növekvés folyamatát. Ezzel nyilván hangsúlyozni kívánt valamit. Mégpedig azt, hogy amint a mag a földbe vetve alakilag több változáson esik át, noha megőrzi búza-azonosságát, úgy az Isten igéje, illetőleg az Isten országában megjelent kegyelem is, belekerülve az emberi gondolkodás és érzésvilág talajába, megőrzi azonosságát akkor is, ha alakilag, első ránézésre nem ismerhető fel ez az azonosság. Valóban, egy tájékozatlan ember szemében a gyökeret eresztő, sarjadó és felnövekvő búzaszem azonossága nem fedezhető fel az elvetés előtti acélos búzával.

E hasonlat szerint Jézus kijelentett olyan igazságokat is, amelyek belekerülve az emberi gondolkodás világába, tudnak olyan alaki, tehát külsőleges változásokon átmenni, mint az elvetett búza. De tudnivaló, hogy ez az alaki változás az elvetett búzából nőtt ki és a búzaszem megsokszorozódását szolgálja. Úgy ezek az Isten igéjére alakilag nem hasonló tanok és magatartások az Evangéliumból nőttek ki és annak gazdagodását szolgálják.

Akár a rejtett beszéd, akár a növekvő termés példázata tehát följosít bennünket arra, hogy Jézus kinyilatkoztatásában keressünk olyan igazságokat és intézményeket, amelyek első látszatra nem olvashatók a Szentírásban, de a katolikus élet érzése –

nyilván a Szentlélek indítására – kinyilatkoztatottnak érezte őket. Ahogy az Úr az utolsó vacsorán mondta: „Még sok mondanivalóm volna . . . De eljön ő, az Igazság Lelke, elvezet titeket a teljes igazságra. . . Ő majd megdicsőít engem, mert az enyémből kapja, amit kijelent nektek.” (Jn 16,12.14)

„mennivel inkább . . .”

Mielőtt rátérnénk a Szentírás konkrét szövegeire, meg kell még ismernünk egy kevésbé alkalmazott értelmezési szabályt, amit a *viszonyítás szabályának* mondhatnánk. Ezt szelvében-hosszában alkalmazza az újszövetségi Szentírás bizonyos igazságok kijelentésére, de azt hiszem, mi is alkalmazhatjuk olyan területeken is, amiket az evangéliumi ígéhirdetés nem érint.

A viszonyítás értelmező szabályát az Úr Jézus csakúgy alkalmazza, mint Szent Pál apostol. Mэгhozzá a legkülönbébb helyzetekben. Ez a szabály azt jelenti, hogy amit egy értékben és rangban alacsonyabban álló személyben vagy dologban tapasztalunk, az fölfokozott mértékben állítható a rangban és értékben magasabban álló személyre vagy dologra. Ez a rangban vagy értékben alacsonyabb helyen állás igen széles skálájú. Felöleli a negativitás egész vonalát a haláltól, a büntől kezdve a teremtett dolgokon át a korlátokba szorított emberig.

1. De lássuk a példákat! A Hegyi beszédben Jézus szól az isteni gondviselés tárgyait képező teremtményekről: a mezei fűről, a krajcárt sem érő verebekről – és hozzáteszi: „Ha pedig Isten így öltözteti a mezei virágot . . . nem *sokkal inkább* titeket . . . ?” (Mt 6,30) Azután a kérő imáról beszélve hivatkozik arra, hogy az apa kenyeret, tojást, halat kérő gyermekének nem ad követ, kígyót, skorpiót, és ezzel zárja: „Ha tehát ti, akik rosszak vagytok, tudtok jót adni fiaitoknak, *mennivel inkább* az Atyátok az őt kérőknek!” (Mt 7,7–11) Ha nem is fejeződik ki ilyen világosan, Jézusnak ugyanez az érvelése érződik az éjszakában zörgető szomszéd kitarító alkalmatlankodásának példájából, sőt „az Istentől nem féltő és embertől nem tartó” igazságtalan bíró hasonlatából is. (Lk 11,8; 17,1)

2. A Rómaiakhoz írt levél nem győzi ezt a viszonyítást alkalmazni. Kezdi azzal, hogy ha Jézus bűnös állapotunkban meghalt értünk, „*sokkal inkább* megment minket a büntetéstől. Ha ugyanis akkor, amikor még ellenségei voltunk, Fia halála által kiengesztelődött velünk az Isten, *mennivel inkább* szabadulunk meg . . . annak élete által.” (Róm 5,9.10) Ugyanebben a fejezetben a 15. versztől szinte nem győzi különböző változatokban kiemelni a kegyelem valóságát a negativitásokkal szemben. Idézi Ádám bűnét, idézi a halált, és hozzáteszi hat versen át ötször ismételve: „Ha ugyanis egynek bűnbeesése miatt, egy által uralkodott a halál, *mennivel inkább* uralkodnak az egy Jézus Krisztus által az életben . . .” (uo. 15–21) Később a zsidóság vétkeire utalva írja: „Ha ugyanis vétkük gazdagítja a világot és megfogyatkozásuk is hasznos a pogányoknak, *mennivel inkább* lesz azzá teljes számuk.” Majd néhány sorral lejjebb: „Ha ugyanis már elvetésük is megbékülése a világnak, *mi más lesz* fölvetelük?” (Róm 11,11.12.15)

Más oldalról is ugyanezt az utat követi. A Sínai hegyről fénylő arccal lejöő Mózes arcába nem tekinthettek Izrael fiai, „arcának múló ragyogása miatt, hogyan ne lenne *dicsőségesebb sokkal* a Lélek szolgálata? Ha ugyanis már a kárhóztatás szolgálata dicsőséges, a megigazulás szolgálata *mennivel inkább* túlszárnyalja dicsőségben? . . . Ha ugyanis már a mulandó olyan dicsőséges, *mennivel inkább* lesz dicsőséges a maradandó?” (2Kor 3,8–11)

Mindezek a példák arról kell hogy meggyőzzenek bennünket, hogy az értékben alacsonyabb rangú személyek vagy valóságok csak paraméterei az isteni világnak.

Mércék, amik magasságát bizton eléri a kegyelem vagy kegyelembe fogadottak történései. De nemcsak eléri, túl is szárnyalja. És nem is akárhogyan, hanem túl-áradóan.

Mária-tiszteletünk alapja: Mária hite

Általános panasz híveink körében, hogy igen szegény az evangéliumi és egyáltalán a szentírási kijelentés a boldogságos Szűz Máriával kapcsolatban. Tanúja ennek az is, hogy a katolikus Mária-kultusz teremtette ünnepeken majdnem mindig ugyanazokat az evangéliumi szakaszokat kénytelen az egyház a híveknek felolvasni. Sőt maga az Úr Jézus is abba a gyanúba esik, hogy hidegen kezelte édesanyját. Sohasem ejtette ki ezt a szót: Anyám. Helyette az általánosan és távortartóan hangzó „Asszony” szót használja. (Jn 2,4; 19,28) Az anyját dicsérőt leinteni látszik. (Lk 11,28) Nem találjuk a Jézust állandóan kísérő és kiszolgáló asszonyok között. (Lk 8,2) Az ott felsorolt asszonyok kiváltsága a rövid megállapítás: „Vele... voltak... és gondoskodtak róla vagy onkukból” (uo. 3), míg a Szűzanya sorsa az, amit a tömeg közepén tanító Jézusnak üzennek: „Anyád és testvéreid kint állnak és látni akarnak” (Lk 8,20) – tehát a „kint-állás”.

Mintha szemérmesen, szándékkal rejténé el anya-tiszteletét és anya-szeretetét, amit kétségtelen tényként bizonyít az, a kereszt rettenetes kínjai között, egy világmegváltás ígézetében és az emberiség súlyától megterhelten is talál rá módot, hogy biztosított életformát hagyjon számára, Jánosra bízva sorsát.

Éppen ez a kettősség: a szeretet és a rejténi akarás biztat arra, hogy rejtett kijelentések után kutassunk. És nem is csalódunk, hiszen főpapi beszédében tesz egy rejtelmes kijelentést. Mégpedig ünnepélyesen. „Bizony, bizony mondom nektek: Aki bennem hisz, ugyanazokat a tetteket fogja végbevenni, amiket én magam cselekszem, sőt nagyobbakat is fog tenni azoknál, mert én az Atyához megyek.” (Jn 14,12) Jézus itt valóban egy „en paroimiais”, tehát képletes, talányosan, általánosan hangzó kijelentést tesz. De ha kézzelfoghatóvá tesszük e jézusi kijelentést, mindjárt előtűnik az igazi mondanivaló. Jézus kijelentései ugyanis nemcsak általában elhangzó megállapítások, de prófétai jellegű szavak is, tehát tudja, hogy ezek konkrét formát is fognak ölteni, valósággá válnak. Jézus ezt nem angyaloknak, vagyis emberfölötti lényeknek ígéri, hanem ezen a földön járó és itt ebben az életben megvalósuló egyházában a hitre eljutó embereknek, a hívőknek. Mármost az Újszövetségben kinek volt és kinek kellett lennie a legnagyobb hívőnek? Annak, akin keresztül elindult a megígért megváltás folyamata, vagyis a Boldogságos Szűz Máriának. Ha az Ószövetségben Ábrahám minden hívő atyja lett, „mert abban (az Istenben) hitt, aki életre hívja a holtakat és létrehívja a nemlétezőket” (Róm 4,17); akkor Szűz Mária inkább nevezhető minden hívő anyjának, mert míg Ábrahám a vérség másfél évezredes szálával kötődik Krisztushoz, addig Ő közvetlen szülője Krisztusnak. Ábrahám hitének nagysága három lehetetlenséggel szemben érvényesült – mint ahogy a Zsidókhöz írt levél olyan láttatóan elemzi –, Isten hívásának engedelmeskedett „anélkül, hogy tudta volna, hová megy. Hittel telepedett le az ígéret földjén, mint idegen földön.” (Zsid 11,7) Azután hitt a biológiai gátak ellenére: „Nem kételkedett Isten ígéretében hitetlenül. Nem gyengült meg hitében, s holott már majdnem száz esztendő volt, nem gondolt életerejét vesztett testére, sem Sárának elapadt méhére.” (Róm 4,20) És a harmadik gátja volt az ígéretet hordozó Izsák gondolkodás nélkül való föláladozási szándéka. A Szűzanya ugyanezekkel a gátakkal állt szemben, ha nem nagyobbakkal! Isten az angyal által éppen ilyen lehetetlennek látszó dolgokat üzen: hogy szűz létére anya lesz, hogy Dávid királyságát megkapja születendő Fia és hogy uralmának vége nem lesz, mert mind-

örökké tart. (Lk 1,32.33) A Szűzanya hite nem egy hiszékeny naiv leány hite volt, aki az álomszerűen angyali jelenésből hallott valami hihetetlen dolgot, de volt bátorsága megkérdezni az angyalt: „Miként lehet ez, hiszen férfit nem ismerek?” (uo.). Tehát tisztában volt a dolog nehézségével. Így tehát nyugodtan megállapíthatjuk, hogy Mária volt az első és egyben legnagyobb hitű egyénisége a Krisztusban elindult megváltásnak.

Ha viszont a Szűzanya a legnagyobb hívő, akkor elsősorban rá érvényesek Krisztus ígéretei és jövődőlései: Ugyanazoknak a tetteknek a megtevése, sőt a nagyobbaknak ígérese. És ezt a „nagyobb” tetteket nemcsak egy irányba, a milyenség irányába lehet értelmezni, hanem a számban is, a gyakoriságban is. Mindebből azt a következtetést lehet levonni, hogy nemcsak hogy nincs Jézus egyedülvaló közvetítése ellenére, hogy a Benne hívőket feljogosítja és felhatalmazza a sokszori csodatevés hatalmával, hanem a többszöri, Jézus mértékét meghaladó mértékű csodatevésre is. És minthogy Jézusról írja az Evangélium: „Tudta, mi lakik az emberben” (Jn 2,25), azt is tudta, hogy az emberi gyarlóság arrafelé irányítja az emberi érdeklődést, ahol hamarabb, könnyebben megnyilatkozó meghallgattatást remélhet. Nemcsak nem veszi tehát rossz néven, de maga is elősegíti azt, hogy a bajba jutott emberek kéréseikkel ezeket, jelesül pedig a Boldogságos Szűz Mária segítségét és oltalmát kérjék.

A Szentírás alapján tehát nem lehet kifogásolni a katolikus emberek nagyobb fokú látszó érdeklődését Szűz Mária kegyhelyei és Szűz Mária segítsége iránt. Mert – hogy nagyon emberi hasonlatot mondjunk – Mátyás királyunkat igen tisztelte és szerette magyar népünk, mégis mikor látogatásakor pénzt szórattott, a pénzre éhes nép nem a király felé fordult, hanem hajdúi felé, akik a pénzt szórták. Ezzel nem vesztett király-tiszteletük. Egyetlen katolikus sem fogja Máriát Jézus helyébe tenni, ha gyakorlati érdeklődését a segítség reményében esetleg Máriára irányítja.

És a Mária-tisztelet túlzásai?

De föl kell vetnünk a Mária-tisztelet túlzásoknak tűnő formáinak kérdését is. Mert még egyházunkon belül is olyan hangok hallatszottak, hogy híveinkben túlzottan van jelen a Mária iránti tisztelet, mintegy Isten helyébe kerül és az Isten-pótlék szerepét tölti be. 1848-ban a párizsi utcákon a katolikusok így tüntettek az akkor még csak tervbe vett, de 1854-ben kihirdetett Szepőlételen fogantatás dogmája ellen: Le az istennőkkel! Szentírásolvasó keresztény testvéreink valóban a Soli Deo gloria! jelszóval küzdöttek és küzdenek a szentek – és elsősorban a Szűzanya – közbenjárásának keresése ellen. De az egyházon belül is vannak áramlatok, amik rosszallják vagy legalábbis nem helyeslik a túltengő ájtatosságokat. Mert valóban túltengeni látszik a katolikusoknál az Istenanya iránti jámborság. Hiszen ha csak arra gondolunk, hogy sokkal több Üdvözlégy Mária hangzik el a templomban, mint Miatyánk. Sokkal több Mária-kép és szobor van szent helyeken, mint kereszt. Az érmekről, szentképekről ne is tegyünk említést. A búcsújárásokat meg különösen ne említsük.

Mit szóljunk mindehhez? Röviden azt felelem: a Bibliából mindezt igazolva látom, sőt még nem is éri el annak mértékét. – Tudom, hogy ez meghökkenítő nézet, de nem tudok elzárkózni előle. Itt kell ugyanis elővenni azt a Biblia-értelmezést, amit a viszonyítás elvében megtaláltunk. Azt találtuk ugyanis, hogy a negativitások csupán mércéi a kegyelem világának. Ami azt jelenti, hogy amit a bűn vagy a bűnös, a halál vagy a megfogyatkozás tud, vagy amire az képes, annyit legalább tud a kegyelem, illetőleg a kegyelemben lévő valóság is. De nemcsak annyit, hanem azon a mértéken túl tud csapni. Fölülhaladja a negativitás mérvét és túlradóan fölözi annak határait.

Ebből a nézőpontból kell elolvasnunk a kinyilatkoztatás Szent Páltól fogalmazott sorait az Antikrisztusról. Azt írja, hogy „nyilvánvalóvá kell lennie a bűn emberének, a kárhozat fiának, az ellenségnek, aki Isten fölé emelkedik és mind a fölé, ami szent. Sőt Isten templomában foglal helyet, sőt azt állítja magáról, hogy Isten.” (1Tessz 2,3,4) Megrendítő kép és grandiózus látomás! Ami ebben a látomásban megfigyelhető, az elsősorban az Antikrisztus „nyilvánvalósága”. Ezen – úgy véljük – a személyi hatásának globális jellegét kell érteni, tehát az egész földön vagy legalábbis jó részén érvényesülnie kell. A másik irány a vertikális irány: Isten fölé emelkedik és mindannak, ami szent. Vagyis hatását, erejét, befolyását érvényesíti minden dologban, ami szent vagy isteni. És végül a legcsúcsa az Antikrisztus hatásának az, hogy „az Isten templomában foglal helyet s azt állítja magáról, hogy ő az Isten”. Ha rögzítjük magunknak ezeket a határokat, hogy „a bűn emberének”, tehát – ha abszolút léte tudna lenni az Antikrisztusnak – mondhatnánk az abszolút negativitásnak az Isten ekkora teret enged, és nem fél attól, hogy kiengedi a hatalmat a kezéből, akkor „mennyivel inkább” engedi a kegyelem Asszonyát ennyire eluralkodni anélkül, hogy félnie kellene, hogy túlmegy a teremtmény számára megvont határon. Különösen akkor, amikor a bűn embere maga tör ilyen hatalomra, a kegyelem Asszonyát pedig hívei teszik tiszteletük tárgyává. Az Antikrisztusban a teremtmények egyike kap akkora teret, hogy a csodálkozó ember isteninek nézi. A Szűzanyában ugyancsak teremtmény, de az Isten kegyelmében felmagasztosulva kap legalább olyan mérvű elismerést, mint a bűn embere.

De azt is megtanultuk a viszonyítás elvénél, hogy a kegyelemmel nem úgy áll a dolog, mint a bűnnel. Nem egyenlő fokon áll a teremtettségben lévő negativitás, mint a kegyelemmel telített teremtettség. Hanem a határon túlcserélődően, túllépően, túláradóan élvezi Isten hatalmának fölemelő erejét.

Ezért mertük mondani, hogy az Antikrisztusnak ígért határoktól még messze van a Mária-tisztelet foka is, elterjedése is. De ha az volna is a benyomásunk, hogy a Mária-ájtatosságokban „Isten fölé és minden fölé emelkedik, ami szent”, akkor is még csak a negativitás mércéjének magasát érte el. De hol van még a túláradás?

Mária és a sárkány

Talán túl idegenszerűen, sőt káromlásszerűen hat a Szűzanyának az Antikrisztus viszonylatába állítása. Ám az Isten tudja, hogy mit csinál. Amikor a Paradicsomban az öszülők vétkeztek és Isten Megváltót ígér a bűnbeesett emberiségnek, akkor már feltűnik a szembeállítás. A kígyóhoz szól az Isten: „Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé.” (Ter 3,15) A Sátán ott van a bűn, a szenvedés, a halál kezdeténél, de az Asszony ott áll a reménységet jelentő Ivadék mellett. És ugyanez a képlet a végkifejletben is: a csillagkoszorús Asszony és a tűzvörös sárkány, mint két nagy égi jel, egymással szemben. (Jel 12,1,3)

Jézus nemegyszer „a világ fejedelmének” mondja a Sátánt. A Jézust kísértő Sátán is magabiztosan vallja, hogy „a világ minden országa és gazdagsága” az övé. (Lk 4,6) Ha minden negativitás birtoklója mindezt megkapta, mennyivel inkább kapja meg a hatalmat és az uralmat kegyelemben az első kegyelembe fogadott és az első üdvözült: a Boldogságos Szűz Mária, a mennyország Királynéja és az anyaszentegyház édesanyja.